

ИДЕИ

**БРОЙ 1 (16)
ГОДИНА VI
2014
АПРИЛ**

ФИЛОСОФСКО СПИСАНИЕ

ИДЕИ

ФИЛОСОФСКО СПИСАНИЕ

КНИЖКА I (16), АПРИЛ, ГОДИНА VI, 2014

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ:

АНГЕЛ ГРЪНЧАРОВ – ГЛАВЕН РЕДАКТОР
АЛЕСИЯН ПАЦЕВ – „ИЗТОЧНА ФИЛОСОФИЯ”
СТЕФАН ПЕНОВ – „ФИЛОСОФИЯ И РЕЛИГИЯ”

ISSN 1313-9703

© ЦЕНТЪР ЗА РАЗВИТИЕ НА ЛИЧНОСТТА HUMANUS

СЪДЪРЖАНИЕ:

IN MEMORIAM

Почина философът професор Николай Василев.....6

РЕДАКТОРСКИ И ЧИТАТЕЛСКИ ВЪЛНЕНИЯ

Колекции от всички броеве на сп. ИДЕИ ще бъдат подарени и на библиотеки в Силистра.....7	7
Сбирки от книжките на сп. ИДЕИ заминават утре като дарение за библиотеките на Силистра.....9	9
Философията трябва да се върне и да служи на хората, а философите следва да бъдат истински будители на обществото.....12	12
Няколко мисли на Киркегор.....13	13
Този проклет български манталитет на поголовното малодушие ни убива.....14	14
У нас, за жалост, най-малко ценят най-истинските неща.....16	16
Всичко следва да е изцяло в интерес на качеството на образованието на младите хора: това е главният приоритет.....17	17
Писмо до проф. Борислав Тошев с молба за консултация по научен проблем.....18	18
Въпрос за дискусия: Е, трябва или не трябва да се съпротивляваме на злото - и да вървим срещу него?.....19	19
Списание ИДЕИ съществува за да обслужва свободната изява най-вече на младите мислещи хора.....22	22
Сега още повече от всякога ни е необходим един благотворен за бъдещето на българската наука поврат.....24	24

ИЗ СЪКРОВИЩНИЦАТА НА ДУХА

Хераклит от Ефес, Фрагменти.....24
Превод през английски Й. Й. Методиус

КЛАСИЦИ НА ФИЛОСОФИЯТА

Артур Шопенхауер: животът на философа и философията на живота.....30
А.В.Перцев

ФИЛОСОФСКИ ТЪРСЕНИЯ

Алфата и Омегата на Философията.....39
(Против мета-физическата санкция)
Й. Й. Методиус

Да съдиш от раз.....	42
<i>Й. Й. Методиус</i>	
Потуленото творчество на Фридрих Ницше.....	44
<i>Георги Хаджийски</i>	
Философско-историческият проблем за историзацията на индивидуалността в отношението между история и етика.....	46
<i>Проф. Красимир Делчев</i>	
ФИЛОСОФСВАНЕТО	
За "теоретичните празнини" в нечия философска образованост.....	51
Издънките на едно лице с изцяло антифилософски манталитет.....	53
ФИЛОСОФСКИ ОПИТИ НА МЛАДИТЕ	
Епистемологичните постижения на Габриел Вакариу.....	55
<i>Ахмед Куйтов</i>	
Контемпорално и нерелигиозно тълкувание на култа към Земята.....	61
<i>Инес Райчева</i>	
Глобализацията – последиците за човека.....	70
<i>Диляна Стоилова</i>	
НАРОДНА ПСИХОЛОГИЯ	
За това как да се държим в своите всекидневни сблъсъци с арогантната просташина.....	74
<i>Йордан Ангелов</i>	
ПРОБЛЕМИ НА ОБУЧЕНИЕТО ПО ФИЛОСОФИЯ	
Не желая да допринасям за обезличаването на моите ученици.....	77
Нека бъдем докрай верни на мисията и на призванието си.....	80
<i>Ангел Грънчаров</i>	
ПРОБЛЕМИ НА ОБРАЗОВАНИЕТО	
Те ли са лудите, ние ли сме?.....	83
<i>Ненко Манолов</i>	
ДИСКУСИЯ ЗА ПЪТЯ НА БЪЛГАРИЯ	

Човечеството е изправено пред смъртоносен капан: унификацията, уеднаквяването и позападняването на всичко на Земята.....87

Възходът на Западната цивилизация е най-важното историческо събитие във второто хилядолетие след Христа.....96

И кой е пътят на България?.....105

ИЗТОЧНАТА ФИЛОСОФИЯ

Будистката формула за взаимно зависимия произход.....110

Пратитя-самутпада, pratitya-samutpada)

Алесиян Пацев

Какво е изречение и как се композира смисъла му?.....118

Мирена Атанасова

За изречението и думата (Вакаядия).....120

Превод: Мирена Атанасова

ТАЙНСТВАТА И МИСТЕРИИ

Из Балади за безсмъртието (духовна лирика и есета).....123

Георги Панайотов

ФИЛОСОФСКА ПСИХОЛОГИЯ

Кой е Роберто Асаджиоли?.....139

Юрий Ключников

Нервните заболявания при духовното израстване.....140

Роберто Асаджиоли

АФОРИЗМИ

Добро и зло.....151

Димитър Пецов

ФИЛОСОФСКИ ОПИТИ НА МЛАДИТЕ

Епистемологичните постижения на Габриел Вакариу

Ахмед Куйтов, създател на Студентски Философски Клуб към ВТУ

Abstract: In this report we are going to make a little walk around some epistemological ideas from one present Romanian philosopher and his name is Gabriel Vacariu. This men, have some interest theses about human knowledge and objective world. The main points of the next pages are four: The first is "epistemologically different worlds". The second is about 13 principles created from Vacariu. The third and main aim of this paper is about four pseudo problems in philosophy and science. And the end of report I will tell you about how one German professor plagiarized Vacariu ideas.

За него: От 1998 г. до днес Габриел Вакариу (GABRIEL VACARIU) е част от редовните преподаватели във Философският факултет към университета в Букурещ. Той е учил и специализирал в различни страни и университети: Оксфордският Университет, Университета в Ню Йорк, Университета на Нов Южен Уелс, Австралия. Към този момент е публикувал четири книги, всичките са на английски език. Има много статии в Румънските научни среди, като почти всичките са на английски език. Има и статии в различни международни научни списания. През 2000г. създава по проект за когнитивна наука за страните от Източна Европа по програмата „СЕЕПУС“. Повече официална информация за него можете да намерите в интернет. В следващите редове предпочитам да ви споделя личните си впечатления от него.

Габриел Вакариу е съвременен мислител. Доста, често се определя и като философ, с него се срещнах по време на престоя ми в Букурещ по програма „Еразъм“. Той ми водеше дисциплината „Философия на съзнанието“, след първите няколко срещи бях възхитен от неговият начин, на философстване и същевременно на преподаване. Той винаги се стараше да подбужда дискусия между студентите, а понякога след някоя от лекциите продължавахме дискусията в по-тесен кръг в близкия „Filos Pub“. Но може би, вече се питате, какво толкова е специалното и интересното на тази личност? Ще ви дам няколко причини:

Той се старая да създава свои философски теории. Старая се да придаде от своята енергия на студентите си.

Част от неговите философски идеи наскоро бяха преписани от германски професор. В началото, когато ми сподели за проблема си помислих, че това е някаква шега. Но след няколко дена имаше специална конференция във философският факултет при университета в Букурещ, където той подробно изложи, своите аргументи за откраднатата му теория. Тогава за първи път чух за неговите философски виждания. Защото на лекциите, които имах с него предходните около 3 месеца той говореше единствено по учебният материал. Сега ви предлагам на вашето внимание теорията му за:

Различните Епистемологични Светове

В опита си да отхвърли традиционните представи за заобикалящият ни свят, който той назовава с абстрактното понятие „митична световна рамка“ (uniconn-world framework), Вакариу се опитва да разработи някои елементи от философските

системи на Декарт , Спиноза , Кант и Бор. Като целта му е да замени тази рамка с перспектива, която показва, че проблемът „дух-тяло е псевдо-проблем.“ (Vasariu, 2008:18)

Защото според него:

Един от най-важните проблеми в областта на философията, проблемът за връзката между „ум-тяло“ или „ум-мозък“, все още стои във въздуха и никой освен Декарт не е предложил достатъчно аргументирано и жизнеспособно решение на този проблем.

Докато през последните няколко века, технологични разработки ни помогнаха да се справяме със сложни проблеми по отношение на външния свят и нашето собствено съществуване. Ние сме постигнали голям напредък в опитите за научно обяснение на произхода на нашата вселена, но ние не сме в състояние да постигнем напредък по отношение на проблема „ум – тяло“. През последните десетилетия философите са предлагали много подходи към проблема свързан с „ум – тяло“; Но все още нито един от тези подходи не е спечелил одобрението на мнозинството от мислителите. Дори ако по-голямата част от философите смятат, че онтологически умът е физическо лице, много от тях не признават епистемологичното разделение на ума от мозъка. Отношението на ума към тялото остава загадка.

Доста често, когато сме коментирали в разговори и дискусии проблемът за връзката между ум и тяло. Габриел задаваше въпроси като:

Къде е съзнанието, покажете ми го?

Къде е зеленият цвят?

А когато му се отговореше, че са в мозъка, той питаше, когато ти се отвори мозъка в него има ли зелен цвят, в него има ли малки маси, малки хора?

От тези парадоксални ситуации можем да направим извода, че нещо не е наред със самия проблем. Ето защо, ние трябва да погледнем към фундамента на проблема, т.е. неговата концептуална рамка. (Vasariu, 2008:13)

Затова според Габриел Вакариу е нужно въвеждането на ново измерение, дадено от ролята на наблюдателя и условията на наблюдение. Според него е нужно да се гледа към ролята на наблюдателните условия в самостоятелни умствени състояния или невронни модели на активация. Условията за наблюдение са свързани с човешкия наблюдател, и се разширяват в епистемологично различни взаимодействия, които представляват епистемологично различни лица принадлежащи към епистемологично различни светове. Габриел заменя „митичната световна рамка“ (unicorn-world framework), с епистемологично различните светове (EPS).

Психичните състояния и невронни модели на активиране принадлежат към EPS. Прилагането на перспектива към EPS става, чрез разширяване на определението за битието ми, което да покаже, че "АЗ" имам същото онтологичен статус, като всеки субект от EPS. (Vasariu, 2008:19)

Тоест всяко едно съзнание съществува независимо от другите, също така всяко едно съзнание има различни способности с които да познава заобикалящата го действителност. От което според Габриел следва, че светът не съществува, а съществуват само нашите представи с които го познаваме в нашите EPS.

Лично според мен тази теория има доста общи черти с „мислещата субстанция“ на Декарт. Но в една от дискусиите на които присъствах, където част от участниците загатнаха, че Габриел само е преформулирал някой от постиженията на Декарт. Той смело заяви. „Не ми пука“. Аз съм мислител, аз съм достигнал до тези заключения доста години преди да прочета за теориите на Декарт. Лично аз подкрепям тази негова теза, защото лично и на мен ми се е случвало в едно от

моите упражнения, докато бях още първи курс във ВТУ да изразя свое мнение, а асистентът ми заяви, ти си чел „еди си кой философ“ дори му забравих и името. Тоест ние можем да достигнем до дадени мисли и заключения без да познаваме теориите на всички учени.

Принципите на Габриел Вакариу

В следващите редове ще отделя внимание на тринадесетте принципа, които са дело на румънският мислител. Ще споделя с читателите на списание „Идеи“ какво ми сподели Габриел когато го попитах защо принципите му са точно тринадесет. Отговорът му беше по-скоро в кръга на шегата, но въпреки всичко беше логически издържан. След като го попитах, защо принципите са точно 13 той започна:

Румънският Философ „Нойка“ (аз не бях чел или чувал нещо за този философ, Габриел ми обясни, че този философ не е световно известен), казва, че в цялата история има 12 значими философа, но той е умрял преди да се родя аз, за да напише, че са 13. Също така ми каза, че има 12 Апостола. И неговите принципи са 13 защото неговата теория представя нещо различно и ново. След неформалното разяснение преминаваме към официалното:

В книгата му „Съзнание, Мозък и ЕРС“ от 2005 г., са разработени пет принципа, които представляват неговият подход, към перспективата на ЕРС. Тези принципи показват, че "светът" не съществува (Габриел твърди, че нещото-в-себе си не съществува: "Нещото-в-себе-си" означава съществуване, което няма граници на взаимодействие, което е напълно невъзможно"), но съществуват само ЕРС. Ето, затова той предлага аналогията между маса – микрочастици и съзнание – мозък. С тази аналогия Габриел има предвид, че масата и "нейните" микрочастици, ума и мозъка съществуват, но в даден ЕРС, а не в един и същ "свят". След първите принципи, които разработва през 2005г., той продължава своите изследвания и към момента са тринадесет, нека преминем към принципите:

- (1) Епистемологично различните взаимодействия представляват епистемологични различия и епистемологичните различия определят епистемологично различни взаимодействия.
- (2) Всичко съществува само на "повърхността" поради взаимодействията, които го представляват.
- (3) Всяко съществува в един епистемологичен свят (ЕС) и си взаимодейства само със същия ЕС.
- (4) Всеки ЕС (наборът от същността – евентуалните му същности – и техните взаимодействия) се появяват от хипер-нищото (hyper-nothing) и изчезват в него.
- (5) Всеки ЕС е, следователно всички ЕРС имат сходна обективна реалност.
- (6) Битието съответства на него.
- (7) Битието е ЕС. Следователно битието е.
- (8) Убежденията и определянията, от наша гледна точка са ТО, което е съставено от амалгама (amalgam) от Неговото / нейната и техните взаимоотношения.
- (9) Някои състояния и процеси формират знания, които са съществуването.
- (10) Като реалното същество има единство чрез неопределена индивидуалност.
- (11) Битието е, следователно ЕРС са.

- (12) Наборът от решенията, които описват феномените на всеки епистемологичен свят (ЕС) трябва да спазват върховенството на концептуалното ограничаване което се прилага в условията и границите, в рамките на концепцията за решенията. Тези условия и ограничения се уреждат от свойствата на външни инструменти за наблюдение и някои способности (интроспекция, съзнание), с които "АЗЪТ" разполага.
- (13) Тъй като човешкото внимание е сериен процес, човешкото същество не може едновременно да наблюдава няколко ЕРС. (Vacariu 2011, 2012, 2013)

Приведените тринадесет принципа могат да възбудят повече въпроси, отколкото отговори. Също така е важно да отбележа, че оригиналният вид на принципите е на английски език, но авторът е румънец, а чрез превода се променя и част от основният замисъл. От което възниква въпросът на какъв език може да се философства, без да се изменя първоначалният замисъл? Но това е тема за друго научно изследване, или може би точно в това е смисълът на ЕРС? Освен това, романтиката на мисленето и творенето в голяма степен се крепи на личното присъствие, защото когато даден човек, започне да разсъждава със свои думи, мисли, то той се чувства съпричастен към творческия акт. Но когато човек взема готови постижения от други личности, то той лишава своите способности за творене. Най-компромисният вариант според мен е човек да се старае да преосмисля прочетеното или видяното, тоест да се опита да го нагоди към личния му ЕРС, но да има в предвид, че това, което разбира той няма как да е напълно идентично, като това на другата личност. Защото, ако две неща са напълно еднакви, то те не биха били две. Въпреки това, е нужно да се стремим към това да се разбираме и да сме си полезни. Защото макар че нашите ЕРС са независими едни от други, то за да се запазват тези ЕРС е нужно да си помагат, да си споделят благата и т.н.

Четири псевдо-проблема във философията и науката

В книгите и статиите на Габриел Вакариу до момента (2013г.) той е поставил на преден план в своите научни занимания четири основни проблема, които според него са неправилно формулирани от което следва, че те са псевдо-проблеми. Според него това са проблемите :

- Старият проблем за съзнанието и тяло и всички други релации на този проблем.
- Връзката между организмите и живота.
- Мистериите около квантовата механика и терията на Айнщайн.
- Познавателната невронаука.(cognitive neuroscience) също така е безсмислено да се търси единна теория във физиката.

Тези проблеми от негова гледна точка се дължат на това, че се смесва информация, която е свързана с епистемологично различните светове (ЕРС).

Плагиатството

Салвадор Дали казва да не се боим от съвършенството, защото никога няма да го постигнем. А според Габриел, съвършенството във философията се постига тогава, когато германски професор по Философия ти препише философският труд, без да те цитира.

До момента се запознахте с основните акценти от философските и научните постижения на румънският мислител. Поне на този етап предполагам, че това е достатъчно, защото в интернет могат да се открият почти всички книги на Габриел Вакариу, а от друга страна се надявам да възбудя дискусия и интерес относно възгледите, които ви представих.

В края на своето кратко изследване ще ви споделя, как според Габриел и негови колеги от Румъния и света.

Своеобразният международен научен скандал се получава, след като въпросният професор от Университета в Бон на име – Маркус Габриел участва в **предаването на ТЕД** където говори неща, които са доста идентични с теорията на Габриел Вакариу за ЕРС. Освен, нещата, които говори в телевизионното шоу се оказва че е преписал дословно идеите му за ЕРС, от книгата му, която е издал през 2005г. Преписаните идеи от немският професор той публикува в книга, която издава през 2013 г. с оригинално заглавие: *Warum es die Welt nicht gibt*, Ullstein: Berlin 2013. В превод на английски заглавието на книгата е "Why the world does not exist". На Български може да се преведе като „Защо светът не съществува?“.

След анализ от написаното в книгата и нещата, които говори в предаването на ТЕД, Габриел и неговите колеги стигат до следните изводи:

- Маркус Габриел в началото на клипа започва да говори за "еднорог", (Ако прелистите към началото на текущата разработка ще видите, че аз съм превел думата като митичен свят, а оригиналното е „unicorn-world framework“).

Немският професор счита, че еднорогът съществува в определен контекст, който сочи към една и съща идея, че "светът" не съществува.

- В своята теория Габриел твърди, че един обект съществува когато си взаимодейства с други сходни обекти. Става дума за принцип 1. Докато Маркус Габриел умело замества понятията „ЕРС“ с „Лист“ и „Взаимодействията“ с „Пресечни точки“.

- С цел да се покаже, че "свят" не съществува, Габриел анализира вечния философски въпрос: "Какво съществува ?" и "Какви са отношенията между субектите, които съществуват?". (Vacariu 2011:17) немският професор има почти същите изказвания в клипа на ТЕД.

- За Габриел нещо за да съществува то трябва по някакъв начин да принадлежи към определен ЕС: "Обект съществува само ако той има определени граници на взаимодействие с други обекти;" (Vacariu 2008:151) "За да съществуваш означава да имаш определени граници. Условието на взаимодействия имат определени параметри, които отразяват границите на дадено образование ... Явно, всички неудошевени предмети (например масата или планетата) съществуват само в резултат на техните външни конститутивни взаимодействия. "(Vacariu 2008:152) Или: "Тези две понятия, "съществуване" и "взаимодействие", са силно взаимосвързани. Пропозицията може да бъде пренаписана по следния начин: "За да съществуват значи да си взаимодействат". (Vacariu 2011 г., стр. 34)

Според немският професор:

"Нещо съществува, когато се проявява в даден контекст. За да съществува, е нужно да бъде в контекст. "

"Всеки обект се пресича с други обекти от същият списък."

Тези думи са синоними и си пасват чудесно с думите на Вакариу.

- За Габриел Вакариу "Философията на хипер формата (philosophy of the hyperverse) е стъпка напред, чрез която да се премине отвъд вечните и ожесточени псевдо-спорове на миналото. За да се избегне загубата на време по такива псевдо-

проблеми чрез създаване на прекрасни Птолемеи епицикли, хората вече имат възможност да заменят „Митичият свят (unicorn world)“ с ЕРС. (Vacariu 2011:175)

Немският професор за пореден път се изказва по доста сходен начин, като заявява: Човечеството е нужно да направи важна стъпка, ние наистина трябва да се откажем от идеята, че всички неща са свързани. Някои неща понякога са свързани, друг път не са. Ние трябва да се откажем от идеята за над структура, която урежда всички неща.

Обобщение

След като се случиха събитията, покрай преписването Габриел Вакариу се е заел с разпращане на имейли до предаването на ТЕД, до университета в който работи немският професор, до печатницата, която е издала книгата и до негови познати преподаватели и учени в Германия. До този момент в който подготвям работката (7.12.2013) близо месец и половина след като Габриел е разбрал за преписаните му идеи. Почти никаква реакция, не е последвала от страна на немските институции. Габриел ми сподели, че изпитва смесени чувства. От една страна е ядосан, че идеите му са буквално откраднати и че Маркус Габриел получава славата, защото според думите му, книгата в Германия е издадена в голям тираж и е приета с одобрение. От друга страна се ядосва, че неговите колеги и познати в Румъния изобщо не разбират идеите му. Но донякъде е удвлетворен, че все пак идеите му се разбират от други хора. Дори малко се гордее, че немски професор му е преписал идеите – защото според Габриел едни от най-великите философи са именно немци: Кант, Хегел, Шопенхауер и др.

Използвана литература:

Vacariu, G., Epistemologically Different Worlds., Edited by University of Bucharest Press., Bucharest.,2008.

Vacariu, G., Being and the Hyperverse, Edited by University of Bucharest Press., Bucharest.,2011.

Vacariu, G., Cognitive neuroscience versus epistemologically different worlds., Edited by University of Bucharest Press., Bucharest.,2012.

Vacariu, G., (2011b), “The mind-body problem today”, in The Open Journal of Philosophy, vol. 1, no. 1: 24-36